

**Ішкі нормативтік құжаттарды (талдамалық есеп/анықтама)1
әзірлеу кезінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері
бойынша құқық қолдану практикасын бағалау мақсатында сыбайлас
жемқорлыққа қарсы тақырыптық мониторингтің қорытындылары**

I. Кіріспе

1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізілген квазимемлекеттік сектор субъектісінің атауы: «ЖЭК жөніндегі ҚЕАО» ЖШС (бұдан әрі - Серіктестік).

2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингті «ЖЭК жөніндегі ҚЕАО» ЖШС-нің Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметінің комплаенс-офицері Мукушева Мадина Шерияздановна жүргізді, электронды мекен-жайы - compliance@rfc.kz

3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізу кезеңі:

2023 жылғы 6 наурызда басталып 2023 жылғы 30 наурызда аяқталды.

II. Ақпараттық-талдамалық бөлім

Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңының талаптарына сәйкес барлық мемлекеттік органдар, ұйымдар, квазимемлекеттік сектор субъектілері мен лауазымды адамдар өз құзыреті шегінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жасауға міндетті.

Квазимемлекеттік сектор субъектілеріне негізгі міндеті осы ұйымның және оның қызметкерлерінің Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнамасын сақтауын қамтамасыз ету болып табылатын сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызмет функцияларын орындайтын құрылымдық бөлімше немесе жауапты тұлға айқындалады.

Аталған талаптарды іске асыру үшін Серіктестікте Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызмет құрылды және Комплаенс-офицер тағайындалды.

Байқау кеңесінің шешімімен 2022 жылдың қыркүйек-қараша айларында сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша белгіленген талаптарды мүлтіксіз сақтауға және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл, мүдделер қақтығысын болдырмау және реттеу бойынша шаралар кешенін қабылдауға бағытталған саясаттар, стандарттар, ережелер, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар үшін жауапкершілік шаралары бекітілді.

1 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы тақырыптық мониторинг нәтижелері 2023 жылғы 31 мамырда Серіктестіктің Байқау кеңесінің отырысында қаралды, нәтижелері бойынша Серіктестік басшылығына ай сайын Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметке ұсынымдарды орындау туралы ақпарат беру туралы тапсырма берілді (№ 3 хаттама)

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі нормативтік құжаттардың күші атқаратын лауазымы мен атқаратын функцияларының деңгейіне қарамастан барлық лауазымды адамдар мен қызметкерлерге қолданылады.

Серіктестіктің лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері:

сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді;

бекітілген сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды сақтау туралы міндеттемелерді;

Серіктестіктің жеке және заңды тұлғалардың құқықтары мен заңды мүдделерін сақтау және оларды сыбайлас жемқорлық көріністерінен қорғау жөніндегі қағидааттары мен құндылықтары қабылданды.

Серіктестіктің және оның қызметкерлерінің Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнамасын сақтауын қамтамасыз ету мақсатында Серіктестіктің Байқау кеңесінің 31.01 – 01.02.2023 жылғы (№ 1 хаттама) «ЖЭКҚ бойынша ҚЕАО» ЖШС-нің 2023 жылға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі іс-шаралар жоспары бекітілді.

Көрсетілген Жоспардың 10-тармағының негізінде және Серіктестіктің ішкі нормативтік құжаттарын (бұдан әрі – ІНҚ) әзірлеу кезінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша құқық қолдану практикасын бағалау мақсатында осы тақырыптық Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізілді.

Тақырыптық Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 7-бабының, Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі төрағасының бұйрығымен бекітілген Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізу Қағидаларының 11 және 13-тармақтарының талаптарын ескере отырып жүргізілді (Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметтің) 2020 жылғы 28 қаңтардағы № 22 қаулысы (бұдан әрі - Ереже) Серіктестіктің Байқау кеңесінің 2022 жылғы 02 қарашадағы шешімімен бекітілген «ЖЭКҚ бойынша ҚЕАО» ЖШС Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатының 13-бөлімі (№ 4 хаттама).

Қағидалардың 11 және 13-тармақтарының талаптарына сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы тақырыптық мониторинг жүргізу кезінде 2022 жылғы қыркүйектен бастап 2023 жылғы қаңтарды қоса алғанда бекітілген ІЖҚ әзірлеу кезінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша құқық қолдану практикасы қаралды.

Тақырыптық сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингтің міндетіне құрылымдық бөлімшелердің қызметін регламенттейтін ІНҚ-ны 2023 жылдың екінші тоқсанында сыбайлас жемқорлыққа қарсы тақырыптық мониторинг жүргізу жоспарланған персоналды басқаруды регламенттейтін ІНҚ-ны қоспағанда, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға ықпал ететін дискрециялық өкілеттіктер мен нормаларды анықтау тұрғысынан зерделеу кірді.

Құрылымдық бөлімшелер мен Серіктестіктің қызметіне жүргізілген мониторинг нәтижесінде тұтастай алғанда кейбір ІНҚ-да:

1) нормативтік құжаттарда кейбір бизнес-процестерді реттеуде құқықтық олқылықтардың, ішкі құжаттар ережелерінің коллизияларының, Серіктестікте көзделген әртүрлі комиссиялардың шешімдер қабылдауы кезінде дискрециялық өкілеттіктердің кеңдігінің болуы (*сыбайлас жемқорлық факторларын жоюға бағытталған ұсынымдармен ІНҚ тізбесі және жүргізілген мониторингтің егжей-тегжейлері қоса беріледі*);

2) сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін басқаруды қоспағанда, тәуекелдерді басқару жүйесінің болмауы секілді сыбайлас жемқорлық факторларының барлығын куәландыратын индикаторлар анықталды.

Сонымен қатар, жүргізілген мониторинг шеңберінде Серіктестікке қатысты бұқаралық ақпарат құралдарындағы жарияланымдар зерделеніп, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша жеке және заңды тұлғалардың өтініштерінің болуы туралы ақпарат сұратылды.

Мониторинг нәтижелері бойынша Серіктестік қызметкерлері жасаған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарға қатысты Серіктестікке қатысты теріс жарияланымдар бұқаралық ақпарат құралдарында және әлеуметтік желілерде анықталмаған. Жеке және заңды тұлғалардың Серіктестікке сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша өтініштері түскен жоқ.

Аталған сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг шеңберінде Серіктестікте сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша әлеуметтік сауалнама жүргізілген жоқ.

Серіктестіктің қызметкерлері мен лауазымды адамдарының сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасау жағдайлары, мұндай жағдайлар бойынша сот талқылаулары анықталмаған.

III. Қорытынды бөлім

Тұжырым:

Жалпы алғанда, сыбайлас жемқорлыққа қарсы жүргізілген тақырыптық мониторинг нәтижелері бойынша Серіктестік қызметінде жоғары сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін тудыратын негізгі факторлар табылмады, оған тиісті өзгерістер мен толықтырулар енгізу арқылы жоюға болатын ІНҚ-да типтік сыбайлас жемқорлық факторларының болуының кейбір индикаторларын қоспағанда.

Осыған байланысты мыналар ұсынылады:

1. Ұсынылған ұсынымдарды қарау және қоса беріліп отырған тізбе бойынша сыбайлас жемқорлық факторларын жоюға бағытталған ІНҚ-ға өзгерістер (толықтырулар) енгізу.

2. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін кейіннен ішкі талдау шеңберінде қосымшада көрсетілген бизнес-процестер бойынша ұсынымдарды қарау.

3. «ЖЭКҚ жөніндегі ҚЕАО» ЖШС-нің Бақылау Кеңесінің 2022 жылғы 02 қарашадағы шешімімен бекітілген Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттардың 9-тармағының талаптарын сақтау бойынша Заң департаментінің жауапкершілігін күшейту (ІНҚ-да регламенттеу) (№ 4 хаттама), оған сәйкес Серіктестіктің қабылданатын ішкі құжаттарына құқықтық сараптама жүргізу кезінде қызметкерлердің сыбайлас жемқорлық және өзге де құқыққа қарсы сипаттағы құқыққа қарсы іс-әрекеттер жасауы үшін алғышарт жасауы мүмкін лауазымды тұлғалардың сыбайлас жемқорлық факторлары мен дискрециялық өкілеттіктерінің болуына ерекше назар аудару қажет.

4. «ЖЭКҚ жөніндегі ҚЕАО» ЖШС Байқау кеңесінің 2022 жылғы 02 қарашадағы шешімімен бекітілген Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар талаптарының сақталуын ескере отырып, ІНҚ әзірлеу, келісу және қабылдау тәртібін регламенттейтін ІНҚ бекіту туралы мәселені қарау (№ 4 хаттама).

5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы тақырыптық мониторингтің нәтижелері олар Байқау кеңесінің отырысында қаралғаннан кейін Серіктестіктің ресми интернет-ресурсында жариялансын.

**Сыбайлас жемқорлыққа қарсы
компаенс қызметінің
компаенс-офицері Мукушева М. Ш.**